

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI BEZPIECZEŃSTWA ZABAWEK

Warszawa, 2018

INFORMACJA O WYNIKACH KONTROLI BEZPIECZEŃSTWA ZABAWEK

Termin: III kwartał 2018 roku

Kontrolujący w ramach planu: 7 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej (Gdańsk, Katowice, Olsztyn, Opole, Rzeszów, Szczecin, Wrocław).

Cel kontroli: sprawdzenie i ocena, czy wprowadzone do obrotu zabawki spełniają wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹.

Zakres podmiotowy kontroli: kontrolami objęto 65

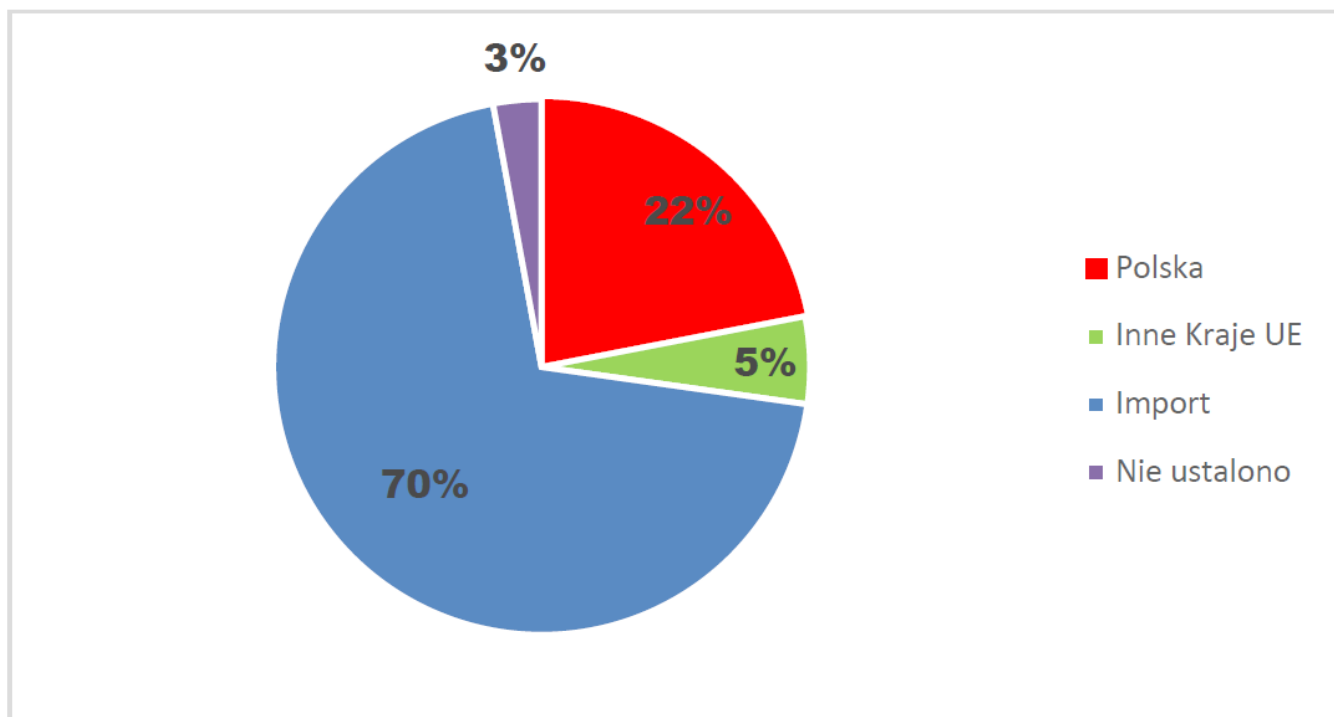
przedsiębiorców, w tym:

- 1 producent,
- 1 importer,
- 35 placówki sprzedaży detalicznej,
- 14 sprzedawców hurtowych,
- 13 sklepów wielkopowierzchniowych.

Zakres przedmiotowy kontroli: skontrolowano 551 zabawek.

¹ Dz. U. z 2016 r., poz. 1730, dalej: rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów

Wykres 1. Pochodzenie skontrolowanych zabawek.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

Wyniki kontroli: łącznie zakwestionowano **182 zabawki** (33% ogółu skontrolowanych).

Kontrolą objęto następujące kategorie zabawek: lalki, figurki, piłki i skakanki; zabawki do zabawy w piasku i wodzie, zabawki napełnione powietrzem, mocowane na przyssawki, pociskowe z przyssawkami, zabawki aktywizujące, zabawki do utrzymania masy ciała dziecka, zabawki do których dziecko może wchodzić (namiot, tunele), latawce, piłki jo-jo.

Stwierdzone niezgodności w zakresie formalnym dotyczyły :

- nieprawidłowo sporządzonej deklaracji zgodności lub jej braku – w 94 przypadkach,
- braku danych producenta – w 74 przypadkach,
- braku danych importera – w 57 przypadkach,
- braku deklaracji zgodności – w 39 przypadkach,
- braku oznaczenia CE – w 32 przypadkach,
- braku instrukcji i ostrzeżeń w języku polskim – w 27 przypadkach,

- niezasadnego umieszczenia "Ostrzeżenia. Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat" – w 18 przypadkach,
- braku informacji umożliwiających identyfikację zabawki - w 12 przypadkach,
- braku wskazania wymaganych ostrzeżeń dot. ryzyka na zabawkach nieodpowiednich dla dzieci poniżej 3 roku życia – w 9 przypadkach,
- przypadkach, wskazania nieprawidłowych lub nieistniejących ostrzeżeń na zabawkach nieodpowiednich dla dzieci poniżej 3 roku życia – w 8 przypadkach,

Badania laboratoryjne: zakres badań laboratoryjnych obejmował sprawdzenie spełniania wymagań bezpieczeństwa i właściwości chemicznych² określonych dla poszczególnych kategorii zabawek w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów oraz następujących normach zharmonizowanych:

- a) EN 71-1:2014 (PN-EN 71-1:2015-01) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 1: Właściwości mechaniczne i

² Właściwości chemiczne dla zabawek określone są w pkt 3 „Szczegółowe wymagania w zakresie właściwości chemicznych” Załącznika nr 1 „Szczegółowe wymagania bezpieczeństwa” do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów.

fizyczne”(dalej: PN-EN 71-1),

- b. b) EN 71-2:2011+A1:2014 (PN-EN 71-2:2011+A1:2014-06) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 2: Palność” (dalej: PN-EN 71-2)
- c. c) EN 71-3:2013+A1:2014 (PN-EN 71-3+A1:2014-12) „Bezpieczeństwo zabawek. Część 3: Migracja określonych pierwiastków” (dalej: PN-EN 71-3),

Podmioty badające: Laboratorium Badania Zabawek UOKiK w Lublinie (w zakresie punktów a-c) oraz Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi (pod kątem występowania niedozwolonych substancji chemicznych).

Wyniki badań laboratoryjnych: łącznie przebadano **103** próbki zabawek (19,4% ogółu skontrolowanych), z czego zakwestionowano łącznie: **33** próbki (32% zbadanych). W **29** próbkach stwierdzono niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania bądź właściwości chemicznych zastosowanych materiałów, natomiast w **4** próbkach zawartość ftalanów przekroczyła dopuszczalną ilość, jaką mogą zawierać zabawki i artykuły pielęgnacyjne dla dzieci.

W Laboratorium UOKiK w Lublinie przeprowadzono łącznie badania **56** próbek zabawek, stwierdzając niezgodności w zakresie konstrukcji, wykonania i zastosowanych materiałów w **29** próbkach.

Najczęściej pojawiające się niezgodności polegały na:

- występowaniu lub pojawieniu się podczas badań małych elementów mieszczących się całkowicie w cylindrze do badania małych części, mogących powodować udławienie lub uduszenie dziecka (np.: buciki dla lalek);
- pęknięciu szwów zabawki miękkiej wypchanej, w wyniku czego dostępne było wypełnienie z materiału włóknistego wewnątrz zabawki, co stwarza ryzyko udławienia;
- nieprawidłowym wykonaniu węzłów przy montażu zabawki oraz dostępności otworów, które stwarzają niebezpieczeństwo uwięzienia głowy i szyi (np.: huśtawka);
- obecność dostępnych zadziorów powodujących rany lub otarcia, stwarzających nadmierne ryzyko urazu;
- zaniżonej grubości folii opakowania, co stwarza ryzyko asfiksji.

W Laboratorium UOKiK w Łodzi przeprowadzono łącznie 47 badań laboratoryjnych zabawek pod kątem występowania ftalanów³, stwierdzając przekroczenie dopuszczalnego

stężenia tych substancji w 4 zabawkach. Zdarzało się, że wykrywano więcej niż jedną substancję niedozwoloną w zabawce, np. w ręce lalki stwierdzono zawyżoną zawartość ftalanu bis (2-etyloheksylu) (DEHP) – 3,5% ±0,56% oraz ftalanu dibutyłu (DBP) – 0,170% ±0,028%. Ponadto najwyższe stwierdzone w tym kwartale stężenie ftalanów wyniosło 30,1%±3,4% przy dopuszczalnym poziomie 0,01%.

Działania Inspekcji Handlowej: w przypadku niezgodności formalnych, inspektorzy IH wystąpili do przedsiębiorców z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych⁴. Jednocześnie w przypadku niezgodności, wpływających na bezpieczeństwo zabawek i w przypadku stwarzania przez nie zagrożenia, inspektorzy IH skierowali do Prezesa UOKiK 21 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego⁵. Czynności administracyjne są w toku.

Ogólne wnioski z kontroli: w przypadku niezgodności formalnych najczęściej kwestionowano brak lub nieprawidłowo sporządzoną deklarację zgodności oraz brak danych identyfikujących producenta i importera. Dziwi fakt stosunkowo dużego odsetka braku deklaracji zgodności, gdyż przepisy nakładające ten obowiązek przyjęto w 2013 r.

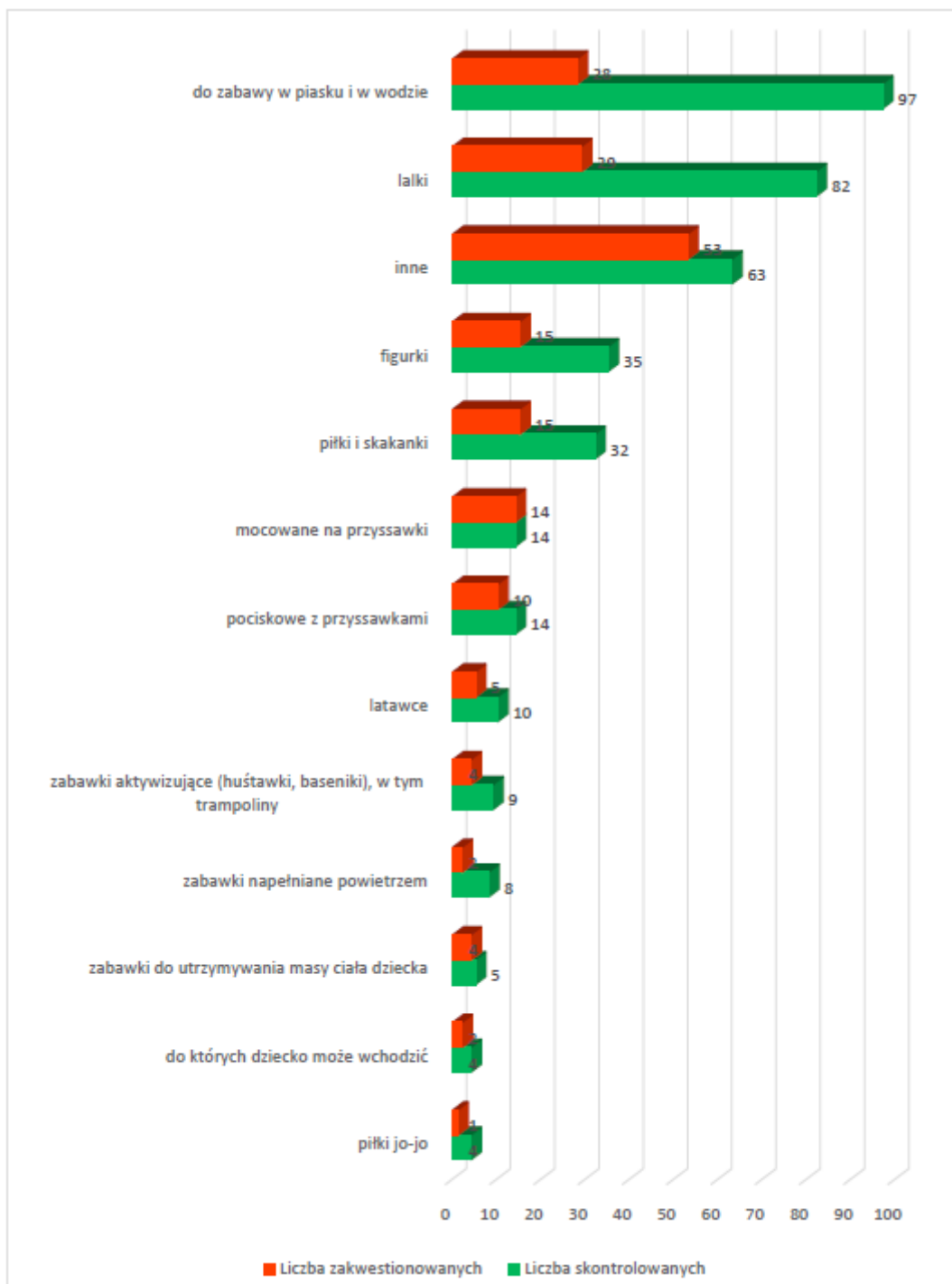
Niezmiennie, do najczęściej (ok. 50% przebadanych zabawek) występujących nieprawidłowości dot. bezpieczeństwa, należy występowanie lub pojawianie się podczas badań małych elementów mieszczących się całkowicie w cylindrze do badania małych części, mogących powodować udławienie lub uduszenie dziecka (od zabawek łatwo odrywały się małe elementy, np. wstążeczki od grzechotki, a w zabawkach pociskowych, najczęściej oddzielały się przysawki i rozszerzały kulki żelowe). Zabawki typu kulki żelowe, jajeczka dinozaurów itp., które pod wpływem namaczania w wodzie zmieniają swoją objętość („rosną”), powodują spore zagrożenie udławienia się dziecka.

³ substancje działające toksycznie na rozrodczość i posiadające właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

⁴ Art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. z 2017 r. poz. 1398, z późn. zm.; dalej: ustawa).

⁵ Art. 76 ust. 1 ustawy.

Wykres 2. Liczba zabawek skontrolowanych i zakwestionowanych w poszczególnych kategoriach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Zabawki odgrywają istotną rolę we wszechstronnym rozwoju dziecka. Zabawa powinna sprawiać dziecku radość, nie stwarzając przy tym żadnego zagrożenia dla zdrowia lub życia. Zatem w tej części przedstawiamy wskazówki, na co należy zwrócić szczególną uwagę, przy zakupie zabawki. Ale prócz poniższych wskazówek zwracamy również uwagę na to czy na zabawce oznaczył się producent lub importer. W razie problemów będziemy wtedy wiedzieć, który podmiot odpowiada za bezpieczeństwo zabawki.

Wybierając zabawkę pamiętajmy, że na każdej zabawce (lub jej opakowaniu) powinno być naniesione przez producenta oznakowanie CE, potwierdzające zgodność z obowiązującymi wymaganiami.

W zależności od rodzaju zabawki, bez względu na wiek dziecka, dla którego jest ona przeznaczona, należy zwrócić uwagę na następujące cechy:

- Części wystające – rurki i sztywne elementy w postaci części wystających, które mogą stanowić niebezpieczeństwo przebicia ciała dziecka, powinny być osłonięte. Wymaganie dotyczy części wystających lub sztywnych elementów zabawki (np. kierownice w rowerach, dźwignie w gokartach, ramy wózków dla lalek), które mogą spowodować posiniaczenie lub przekłucie skóry. Rozmiar i kształt końcówki osłony nie zostały przewidziane, z wyjątkiem zabawek hulajnóg, ale końcówki osłony powinny posiadać wystarczająco dużą powierzchnię, która pozwoli uniknąć przekłucia ciała.
- Mechanizmy składające się w innych zabawkach składających się, np. w deskach do prasowania, składanych krzeselkach lub stołach itp., które mogą charakteryzować się działaniem nożycowym powinny mieć ogranicznik zabezpieczający lub blokadę zabezpieczającą.
- Zabawki, które posiadają drzwi, pokrywę lub podobne urządzenie zamykające powinny być

zaprojektowane w sposób umożliwiający swobodne otwarcie drzwi. Zatem na drzwiach, pokrywach itp. urządzeniach zamykających wewnątrz zabawki, nie mogą być zastosowane guziki, zamki błyskawiczne itp. elementy złączne.

- Wszystkie sztywne materiały, które dziecko może włożyć do buzi (np.: harmonijka, flet), aby te elementy były nie ostre, zaokrąglone.

W przypadku zabawek przeznaczonych dla dzieci w wieku poniżej 3 lat należy również zwrócić uwagę na niżej wymienione cechy:

- Materiały wypełniające – materiały wypełniające nie powinny zawierać żadnych twardych ani ostrych zanieczyszczeń, takich jak kawałki metalu, gwoździe, igły i drzazgi.
- Zabawki nie powinny posiadać części o wymiarach umożliwiających dziecku ich połknięcie.
- Dostępne szkło i porcelana – nie powinny być stosowane w konstrukcji zabawek przeznaczonych dla dzieci w wieku poniżej 3 lat.
- Opakowania – wykonane z elastycznych tworzyw sztucznych, o obwodzie otworu
- większym niż 380 mm nie powinny być zamykane za pomocą ściągnięcia sznurka lub linki.

Kupując zabawkę należy także zwrócić uwagę, czy – w zależności od rodzaju zabawki – dołączone zostały ostrzeżenia, sformułowane w języku polskim.

- Zabawki nieprzeznaczone dla dzieci w wieku poniżej 3 lat - na zabawkach, które nie są przeznaczone dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy, ale mogą być dla nich niebezpieczne, powinno być podane ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy” lub „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat” razem z krótkim wskazaniem określonego niebezpieczeństwa, które jest powodem ograniczenia. Zamiast ww. treści może być umieszczony przedstawiony poniżej symbol.

Celem tego ostrzeżenia jest informowanie dorosłych o tym, że zabawki mogą być niebezpieczne dla dzieci

w wieku poniżej 3 lat. Powyższe ostrzeżenie nie jest wymagane na zabawkach, które - z uwagi na swoją funkcję, wymiary, cechy, właściwości lub inne oczywiste powody - są wyraźnie nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36, np. mikroskop, maszyna do szycia, skrzynka narzędziowa, zabawki – zestawy chemiczne. Zabawki, które ze względu na swoje cechy i funkcje, są zwykle uważane za odpowiednie lub przeznaczone dla dzieci poniżej 3 roku życia (np. zabawki miękkie wypchane do przytulania i trzymania), nie powinny być niebezpieczne dla tych dzieci, np. ze względu na małe elementy, piłeczki itp. **Nie mogą zatem posiadać ww. piktogramu! Jest to bowiem sprzeczne z ich przeznaczeniem.**

- Pociski - zabawki pociskowe zdolne do wystrzeliwania przedmiotów innych niż pociski dostarczone z zabawką oraz zabawki pociskowe i łuki ze strzałami zdolne do wystrzeliwania pocisku o energii kinetycznej większej niż 0,08J powinny być zaopatrzone w następujące ostrzeżenie: „Ostrzeżenie! Nie celować w oczy i twarz.” Ponadto zabawki z pociskami powinny być zaopatrzone w instrukcje użytkowania, które zwracają uwagę użytkownika na ryzyko związane z używaniem innych pocisków niż te dostarczone z zabawką lub zalecanych przez producenta.

Dokonując zakupu zabawki należy także zwrócić uwagę, czy w odpowiednich przypadkach zostały dołączone instrukcje: montażu, użytkowania, konserwacji sformułowane w języku polskim.

Opracowanie:

Departament Nadzoru Rynku

Wydział Monitorowania Systemu Nadzoru Rynku